

Ένα άλλο «Εν τούτῳ νικά»

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Όλοι μας γνωρίζουμε από τα μαθητικά μας χρόνια την ιστορία του Μεγάλου Κωνσταντίνου και ειδικότερα τη θεοσημία με το όραμα του σταυρού και τη φράση «Εν τούτῳ νικά». Ωστόσο η ιστορία μας παραδίνει ένα παραπλήσιο γε-γονός από την ίδια εποχή, που δεν το γνωρίζουμε, αν και είναι εξίσου ενδιαφέρον. Το περιστατικό αυτό συνέβη στο Ρωμαίο Αύγουστο (αυτοκράτορα) Λικίνιο.

Πριν το περιγράψουμε είναι ίσως σκόπιμο να φρεσκάρουμε για λίγο τις ιστορικές

μας γνώσεις για την εποχή εκείνη. Στα τέλη του 3ου αιώνα μ.Χ. ο αυτοκράτορας Διοκλητιανός (284-305) αναδιοργάνωσε τη διοίκηση του ρωμαϊκού κράτους. Προσέλαβε συναυτοκράτορα το Μαξιμιανό (το 286), στον οποίο ανέθεσε το δυτικό μέρος της αυτοκρατορίας. Ο επίσημος τίτλος και των δύο ήταν «Αύγουστος». Τότε οι δύο Αύγουστοι προσέλαβαν από ένα διάδοχό τους με τον τίτλο «Καίσαρ». Το σύστημα αυτό διοικήσεως ονομάστηκε τετραρχία. Η τετραρχία στην εποχή που μας αφορά είχε την εξής σύνθεση: Στη Δύση κυβερνούσε ο Μαξέντιος στην Ιταλία και ο Κωνσταντίνος, ο μετέπειτα Μέγας, στην υπόλοιπη Δύση. Στην Ανατολή και συγκεκριμένα στην ανατολική Ευρώπη είχε την εξουσία ο Λικίνιος. Στην υπόλοιπη Ανατολή διοικούσε ο Μαξιμίνος.

Πηγή: yiorgosthalassis.blogspot.com

Κατά την περίοδο της τετραρχίας εκδηλώθηκαν οι μεγαλύτεροι και σφοδρότεροι, διωγμοί κατά των χριστιανών και συντελέστηκαν οι καθοριστικές εκείνες εξελίξεις που οδηγού-σαν στη νίκη του χριστιανισμού.

Το 312 έγινε στη Μουλβία γέφυρα της Ρώμης η γνωστή μάχη μεταξύ Μαξεντίου και Κωνσταντίνου, όπου νίκησε ο δεύτερος. Με αυτή τη μάχη συνδέεται και το περιστατικό της θεοσημείας, που ήδη μνημονεύσαμε. Το επόμενο έτος συ-γκρούεται ο Λικίνιος με το Μαξιμίνο, ο οποίος ηττήθηκε. Στη σύρραξη αυτή συμβαίνει το άλλο περιστατικό για το οποίο γράφεται το σημείωμά μας.

Αρχίζουμε με μια μικρή ιστορική αναδρομή. Ο Λικίνιος, μετά τη νίκη του Κωνσταντίνου στη Ρώμη, πήγε στο Μιλάνο για να συνάψει μαζί του αμοιβαίο σύμφωνο ειρήνης. Εκεί παντρεύτηκε και την αδελφή του Κωνσταντίνου. Ο Μαξιμίνος εκμεταλλεύτηκε την αναχώρηση του Λικινίου από την Ανατολή και κατέβηκε με το στρατό για να κυριεύσει το Βυζάντιο. Όταν ο Λικίνιος το πληροφορήθηκε επέσπευσε την επιστροφή του. Έφτασε στην Αδριανούπολη και προσπάθησε εκ του προχείρου να συγκροτήσει στρατό. Ο δικός του στρα-τός βρισκόταν μακριά. Με το στράτευμα που δημιουργούσε απέβλεπε μόνο στην καθυστέρηση του αντιπάλου του, ώσπου να έλθει το κανονικό στράτευμα.

Τα στρατεύματα των δύο αντιπάλων είχαν συγκεντρωθεί το ένα απέναντι στο άλλο. Η μάχη θα άρχιζε στις επόμενες ημέρες. Ο Μαξιμίνος θυσίασε στο Δία και του υποσχέθηκε ότι αν νικήσει θα εξαφανίσει από τον κόσμο το όνομα των χριστιανών. Ο Λικίνιος, που ήταν επίσης ειδωλολάτρης, βρι-σκόταν σε πολλή περίσκεψη. Όταν τη νύχτα τελικά τον πήρε ο ύπνος, άγγελος Κυρίου τον ξύπνησε και του συνέστησε να προετοιμάσει το στράτευμα για προσευχή στον ύψιστο Θεό.

Του υπαγόρευσε μάλιστα και την προσευχή, λέγοντάς του συγχρό-νως ότι, αν συμμορφωνόταν, ο Θεός του υποσχόταν τη νίκη.

Όταν ο Λικίνιος ξύπνησε και συνήλθε από το όνειρο, φώναξε το γραμματέα του επί των απορρήτων και του υπαγόρευσε την προσευχή που άκουσε από τον άγγελο. Ήταν η εξής: «Ύψιστε Θεέ, προσευχόμαστε σε Σένα! Άγιε Θεέ, Σε παρακαλούμε! Επικαλούμαστε όλη τη δικαιοσύνη Σου, επικαλούμαστε όλη την ευσπλαχνία Σου, όλο το βασίλειο Σε ικετεύει! Χάρη σε Σένα ζούμε. Με τη βοήθειά Σου θα είμαστε νικητές και ευτυχείς. Ύψιστε Θεέ, άγιε Θεέ, άκουσε την παράκλησή μας. Το στρά-τευμά μας εμπιστεύεται σε Σένα! Επάκουσέ μας, άγιε, ύψιστε Θεέ». Στη συνέχεια έδωσε εντολή να αντιγραφεί η προσευχή και να δοθεί σε όλους τους αξιωματικούς του στρατεύματος.

Από τη θεοσημία όλος ο στρατός πήρε θάρρος. Όλοι πίστεψαν ότι η νίκη αναγγέλθηκε από το Θεό. Σε δυο ημέρες, την 1^η του Μαΐου, ο Λικίνιος παρέταξε το στρατό του για τη μάχη. Οι άνδρες του Μαξιμίνου αντιπαρατάχθηκαν κι αυτοί. Ο αριθμός τους έφτανε τις εβδομήντα χιλιάδες, ενώ του Λικινίου μόλις τις τριάντα χιλιάδες.

Με εντολή των αξιωματικών οι στρατιώτες του Λικινίου ακούμπησαν κάτω τις ασπίδες τους κι έβγαλαν τις περικεφαλαίες τους. Με νέα εντολή των αξιωματικών ύψωσαν τα χέρια τους στον ουρανό και άρχισαν όλοι μαζί να προφέρουν την προσευχή. Το βουητό των προσευχομένων ακουγόταν από μακριά. Την ίδια προσευχή την επανέλαβαν ακόμη δύο φορές. Η καρδιά τους γέμισε θάρρος. Φόρεσαν πάλι τις περικεφαλαίες τους και σήκωσαν τις ασπίδες τους.

Τα στρατεύματα του Λικινίου πήραν εντολή να προχωρήσουν εναντίον του εχθρού. Στο μεταξύ ο Μαξιμίνος προχώρησε μπροστά από το στράτευμά του και πλησίασε τους αντιπάλους. Με δυνατές φωνές υποσχέθηκε στους επιτιθέμενους δώρα και άλλα αγαθά, αν εγκαταλείψουν τη μάχη. Κανένας δεν ανταποκρίθηκε στις προτάσεις. Αντίθετα επιτέθηκαν με μεγαλύτερη ορμή. Ο Μαξιμίνος υποχώρησε άτακτα. Σε λίγο η σύρραξη γενικεύτηκε. Τα στρατεύματα του Μαξιμίνου δεκατίζονταν. Ο ίδιος έβγαλε τη στολή του και ντύθηκε δούλος για να σωθεί. Ακολούθησε άτακτη φυγή.

Το μόνο λυπηρό από το μεγάλο αυτό γεγονός είναι ότι ο Λικίνιος δε διδάχθηκε από το ολοφάνερο μάθημα που του έδωσε ο «ύψιστος Θεός», γιατί αργότερα έγινε διώκτης των χριστιανών. Δέκα χρόνια μετά ο Μέγας Κωνσταντίνος και ο Λικίνιος συναντήθηκαν ως αντίπαλοι στο πεδίο της μάχης. Από την αναμέτρηση αυτή νίκησε ο χριστιανισμός.

(Ηλίας Α. Βουλγαράκης, «Καθημερινές ιστορίες Αγίων και αμαρτωλών στο Βυζάντιο», εκδ. Μαΐστρος, σ. 17-20)